

MINERVA

Diară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:

George Curteanu.

Prețul: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4, 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

O scurtă privire asupra vieții sociale în Roma antică.

De astă-dată voiesc, amabile cetitoare și stimați cetitori, a face cu D-văstră o scurtă preumblare prin Roma antică, urmărind fugitivă fazele dezvoltării aceleia dela începutul ei până când ajunse a fi capitala întregii lumi cunoscute pre atunci, până ajunse a fi cea mai mare și mai pompoasă cetate din lume. De parte de a urmări alceva în acesta preumblare decât dezvoltarea din punct de vedere arhitectonic, vom face o scurtă privire asupra vieții sociale, ce se desfășura în măreța Romă imperială.

Roma la început a fost un loc întărit cu o ridicătură de pământ și cu un șanț de apărare, avându formă patruângiulară, de unde și numele de Roma quadratā. Înăuntru nescă case simple de nuiele, bătute cu lut și acoperite cu paie, numite domus cratitiae, în cari locuiau nisce oameni simpli dar conșci de datorințele lor, avându în frunte un rege ales din sinul lor și un senat pentru conducerea trebilor interne și externe de statu.

Sub regii Tarquiniu Prisc și Serviu Tului, se înlocui întărirea de pământ prin un mur puternic de pētră, care încunjură 7 coline, de unde s'a și numit Roma septem collis. Cu tôte că avea o estensiune atât de considerabilă, totuși înăuntru a rămasă totă cea simplă dela început. Singurele edificii de valoare arhitectonică erau: murul, cloacele edificate sub Tarquiniu Prisc, pentru scurgerea apei superflue și a necurățeniilor din cetate. Totu sub domnia lui Tarquiniu Prisc s'a început și edificarea imponentului templu al lui Iovă capitolinul, carea întreprându-se, abia s'a terminat în primii ani ai republicei.

Roma republicană din primele timpuri încă n'a întrecut pre cea regală, nu din motiv că nu ar fi fostă oameni cu avere, cari s' potă edifica și case frumoșe, ci din causă, că maxima lor de viață era simplitatea moravurilor, frugalitatea și deprinderea vărtașei. Romanului avut îi mai plăc a petrece afară de

cetate la moșă și a se ocupa cu agricultura. Locuitorii din lăuntru, fiind oameni săraci, nu multă își băteau capul se aibă case frumoșe și comode, ba din contră se lua în nume de rău, dacă cineva își făcea o casă mai frumoșică decâtă cetățenii. Desele încărări cu cetățile și statele vecine, provocate de o parte prin alungarea regilor, de altă parte prin referințele politice, în cari intrară prin întemeierea confederațiunii latine, i sileau a apuca armele când spre apărare când spre atacare; aceste împrejurări aduseră cu sine, că republica se dezvoltă în o adevărată republică militară.

Cu încetul începură a se edifica în cetate edificii publice și temple frumoșe parte după modele grecesce, parte după forme vechi italiice. Despre case frumoșe private în cetate nici vorbă nu era. Nici după devastarea Romei prin Galii nu s'a făcută ceva demn de însemnat în respectul înfrumșetării și a regulării aceleia. Unica schimbare a fostă, că unii privați începură a edifica case de cărămidă, la început uscate la soare, mai târziu arse, numite decâtă scriitorii domus lateritiae și a se acoperi cu șindile de stejăru numite tegulae. De un planș ore-care și de regularea stradelor nici vorbă nu era, fie-care edifica după voie unde afla loc liber și după placul său.

După-ce începură luptele de cucerire și după-ce începură a cunoșce cetățile cele frumoșe ale grecilor începu a se dezvoltă cu încetul și la Romani gustul de a edifica. Patricii romani începură a află plăcere în viața orășenească, agricultura, ocupațiunea predilectă de până acuma, a o concrede sclavilor și a-și edifica case grandioșe de pētră, încatu Roma devenia din ce în ce mai demnă și din acest punct de vedere de a fi capitala unui imperiu cum era cel roman.

Era ce e dreptă împunătoare, dar departe de a fi și frumoșă și regulată, din contră ea sēmăna și acuma a un amestec dintre cele mai bătătoare la ochi: strade

neregulate; aci o grupă de case grandioase, dincoace mai multe case scunde și amenințate de ruină; aci case singuratice grandioase în amestec cu colibe, dincoace locuri libere fără sistem și ordine.

Sub Sula s'a introdus în Roma arhitectura elină, dar numai cu privire la edificiile publice și temple, nu și la edificiile private. Patriotul adevărat făcea aspre înțepături unui patrician, care voia să-și facă o casă asemenea templelor zeilor. Răul în privința neregularității nu s'a delăturat nice sub strălucita domnie a lui Augustus, deși dânsul și-a dat multă nisuință, ca Roma să se înfrumuseze cu case frumoase, edificându singura și îndemnându și pe avuți să edifice. Sub fericita domnie a lui se edificară multe de edificii mărețe și palate decorate cu colonne executate în felurite stiluri, obduse înlăuntru și înafară cu cele mai fine soiuri de marmoră, dar stradele erau totu așa de neregulate ca și mai înainte; acestu-i rău nu i-se puté ajutor decâtu edificându-se din noa.

Cu apunerea republicei părea a fi sunată și óra apunerei Romei republicane; ea avé se apună pentru ca din cenușa și ruinele ei să se ridice măreța Romă imperială, ale cărei ruine le păstra timpul în măsură destulă de considerabilă pentru a mărturisi de mărimea și frumseța ei.

Tiranicul împératu Nerone se ocupa cu ideea reformării cetăței, alese însă spre acestu scop mijlocul cel mai înfloritoru ce s'a pututu.

În Iuliu alu anului 64 d. Chr. lăsă vanul împératu a se aprinde cetatea din tóte patru cornurile, alegându-și unu locu ridicat, de unde privindu la dimensiunile ce luă înfricoșatul elementu, recita versuri din Iliadă asupra perirei Trojei. 8 zile și 8 nopți furiară flacărele consumându cu violință totu ce le venia în cale. Trei regiuni ale cetăței fură cu totulă dis-

truse, 7, în cea mai mare parte astfelu, că numai 4 rămaseră neatinse de furia focului. Ca să scape lașul tiran de furia poporului, puse vina pe crescini, în urma căreia se începú una dintre cele mai înfricoșate persecuțiuni asupra aceloră.

Din cenușa și ruinele Romei republicane se ridică măreța Romă imperială. Palatul împéresc, numit domus aurea, începú a servi de modelu pentru avuții cetăței, făcându-și asemenea căsi. Astfelu Roma cea simplă dela începutu deveni cea mai mare, mai frumoasă și mai măreța cetate a întregi lumi de pe atunci.

Ómenii cu spiritu de întreprindere începú a edifica prelângă nóuele strade căsi mari spre a le da în chiria. Într'una de acelea putea se locuésca comodú până la 20 de familii. Numéru locuitorilor creșea continuu prin acurgere de noi locuitori de prin provinciile cucerite ale imperiului romanu, astfelu că la începutul sutei a dóua după Chr. Roma numéru la trei milioane locuitori. Edificiile publice încă erau astfelu clădite și întocmite câtú răspundeau pe deplinu unei populațiuni atâtú de numérose. În coloseu unde se țineau jocurile circense, eră locu pentru o sută de mii spectatori. Scaldele publice, edificate de împératul Titu cuprindeau în sine un cartiru întregu. Împératul Trajanu edifică giganticul foru cu columna pre care erau sculptate luptele sale cu Daci.

Démnă de mărimea și puterea imperiului romanu era capitala aceluia, ea era, ce e adî Parisul între marile cetăți ale Europei și în multe privințe sémăna și viața socială a locuitorilor aceleia cu viața, ce se desfășură în o perpetuă variațiune între locuitorii modernului Parisu.

(Va urmă)

S i n g u r ă .

*Singură în astă lume,
Întristată-am rătăcitu —
Cu unu doru fără de nume
Dragă, când te-am întâlnitu.*

*Și-am spusă dorul meu la stele
Și l'am spusă la mândra lună,
Ómenii, câmpii, floricele
Tóte m'au luatú'n glumă!*

*Și deatunci în astă lume
Tristă nu mai rătăcescú,
Cu-altu meu doru fără de nume
Fără margini te iubescú!*

*Însé tu! o preaiubite,
Lacrimile mele-ai ștersú
În iubirea ta ferbinte
Dorul meu l'ai înțelesú!*

*Și de atuncea în viața
Dulce sóre mi-au zimbittú,
Gândiri pline de speranță
In suflétu mi-au răsăritú.*

Elena Gaboru, n. Lupanu.

Ună copilă de conte.

Romană de Anton Langer

tradusă din limba germană de Dănilă Sânjoan.

(Urmare).

CAP. VI.

În cetatea ovreilor. — Pânditoriul de moștenire.

Cine pășese de prima-dată în cetatea ovreilor, pre acela î-l cuprinde — vrëndu nevrëndu — unu fioru grozavă și înspăimântătoru. Dealtecum copii lui Israelu se află forțe bine în această atmosferă înădușitoare, precând unu creștinu ar trebui să fie forțe timpitū la gustū, s'au să fie prelângă aceea în o miserie forțe mare, ea se pōtă trăi și prosperă aici.

Ambe proprietățile acestea le posedea — spre fericire — locuitorul celei mai miserabile odăi a unei dintre cele mai decădute case ovreiești din această parte deplorabilă a cetății. Acestu domn — î-l nimum astfelu, pentru-că astfelu se titulază în Germania ori-ce persoană crescută de genul bărbătescu, — era căpitanul Stavinsky, acela, căruia vicomtele de Bretilles a lăsatū sē-i spună, că de sēră î-l va află la „Stern“.

Demnul căpitanu, după afirmarea sa, î-și căștigase acestu rangū în armata francesă, din care a demisionatū din cauza unui duelu, cu rezultatū forțe sângerosū, — domnul căpitanu zăcea desbrăcatū pe patulū sēu în o pozițiune forțe descurajată, ceea-ce se vedea din aruncarea de nori deși și rotunși de fumū de tutunū din pipa sa, și carū încă se mai măriră, când ușa se deschisă încetū și în aceea apărū ființa unui ovreu slabū, galbenū, — domnul acelei case, negustorul ambulantū Ephraim Fleischeles.

— Ce e? întrebă căpitanulū.

— Am voitū numai să întrebū, dacă domnul căpitanū are ceva poruncē pentru soldați — se linguși Ephraim.

— Ce poruncă pōte fi, dacă lipsese nervus rerum gerendarum! Nu, nu am lipsă de nimică.

— Cu atâta mai bine, — dīse Fleischeles, — așa-dară nu vine a se adauge nici o cifră nouē la computulū celū vechiu, care și așa s'a urcatū forțe multū și care, fiind-că am suitū scara, î-mī i-au voiă a vi-lū așterne spre achitare.

— Este timpū! este timpū! respunse căpitanulū mâniosū. Însē Ephraim Fleischeles scōse din caftanulū seu o bucată de hârtiă lungă unsurōsă și începū a ceti tare și înțelegibilū:

— Pentru chiriă pe trei luni —

— Doue luni și trei săptămâni, corese căpitanulū.

— Treideci de floreni, ceti ovreulū fără a se corege.

— Pentru așa unu cuibū! Acesta-i furtū! răpire! strigă căpitanulū.

— Pentru viptū 20 floreni, — ceti Fleischeles.

— N'a fostū de mîncatū koșerulū vostrū, elū e bunū pentru câni!

— Pentru lemne, lumină și alte mērunșișuri 7 fl. 42 er.

— O, berbantule!

— Domnului căpitanū banī gata împrumutați două sute de floreni.

— Banī gata! o tu înșelătorule. Cinci-deci de floreni am primitū banī gata, ceialaltī în batiste de bumbacū și umbrele roșii, carū am trebuitū să le vîndū prin unū berbantū de tagma ta cu perdere de 60 procente.

— Summa summarum, două sute cinci-deci și șapte floreni, patru-deci și doi cruceri, — închiă Fleischeles computulū sēu și-lū puse pe patulū căpitanului.

Stavinsky ceti computulū esaminēndu-lū; în acestu timpū avū ocașiune a deschide o scatulă de chibrituri, scōse unulū, îlū aprinse, apoi făcū din computulū ovreului unū fidibus, îi dete focū și cu acela î-și aprinse pipa stinsă.

— Domnul căpitanū glumesce cu mine, — dīse Fleischeles cu unū surisū prefăcutū, — acum sum silitū a scrie din nou computulū.

— Î-ți poți cruță aceea ostenelă, — dīse polonulū cu sânge rece, — căci acuma totū nu-ți voiū plăti!

— Ba î-mī veți plăti!

— La totă întemplantă voiū plăti, numai „Când“ e încă ceva problematicū.

— Veți plăti îndată, numai decătū veți plăti!

— Ha! ha! ha! rise polonulū.

— Nu ve va veni lucru de risū, — dīse ovreulū cu o privire pânditoare, — dacă voiū lăsă sē Ve închidă.

— Stavinsky sări din patū cu ambe picioarele de odată:

— Jidanū afurisitū! — strigă elū și-lū amenință cu țeva pipei.

Însē Ephraim Fleischeles întinse mână sē se apere și dīse cu o linisce rece, care o posedē ovreulū în loculū curajului, mai cu sēmă când îi succede a îmblândi pe unū contrarū, ce a eruptū în furiă, vedēndu-se cădūtū în cursa lui.

— Aici nu se bate ovreulū fără causă mai cu sēmă, când e în dreptulū sēu, precum sum și eu. Căci eu am în mână și unū cambiū acceptatū de D-vostră alū cărui terminū a expiratū de optū zile. Cambiulū

— Pam protestat și, am mijlocit și arest personal. Dacă nu veți plăti. —

Ovreul tăc, Stavinsky i-i întregi propusețiunea:

— Atunci me voru băgă în temniță, în gaura cânelui; cugeți tu — hm! nu pôte fi temniță mai afurisită, decât care mi-ai închiriată tu mie aici, pentru dece floreni la lună. — De altcum nu merge așa ușor cu închisul, cum gândesci tu, — țise el făcându-și curaj, — eu sum officeru, sum căpitanu. —

— Eppes francesu numai — rise Fleischelles ironice, n'are multă valoare în Austria uniformă vână, mai cu semă când e ascuns sub ea unu domn poleac.

Observarea ultimă se pără polonului învederată, căci tonul seu deveni cu multă mai domol, aprôpe lingușind, când răspuse:

— Apoi ce dracul se făcu?

— Să plătiți, răspuse Ephraim.

— De unde să iau și să nu furu?

— Aveți cunoscuți nobili.

— Hm! poloni sorman ca dracul, ca și eu.

— Domnul viconte de Breailles.

— Da, dacă ar voi.

— Faceți o probă.

Căpitanul se scărpină după urechi.

În momentul acela se auzi pre scară unu sgotu puternic; o voce mâniôsă injura în o limbă curată francesă pe edificătorul și stăpănul acelei barace unde ești în pericol a-ți rupe mâinile și picioarele. La sunetul acestei voci căpitanul își aținti urechile, ca calul de resbelu, când aude trompeta, ce suflă la atac; prinse pe ovreu iute de brață și-i șopti în urechi:

— Vicomtele de Breailles!

— Minunea lui D-deu! vine la timp — murmură Ephraim.

În acestu momentă se deschise ușa și vicomtele întră în casă.

— Fir salutat! domnule Viconte — îl întimpină polonul.

Domnul de Breailles fără a răspunde ceva își aruncă privirile prin odaia sărăcuță și după unu timp cu unu suris de compătimire pe buze răspuse la salutarea lui Stavinsky:

— Locuința d-tale, nu e prea briliantă, domnule căpitanu.

— Caută să te întinzi câtă ajunge plapoma, — răspuse polonul dându din umert.

— Să trăieșcă grațiosul domn, — strigă Fleischelles plecându-se profund — locuința nu e rea pentru 10 fl. la lună, împreună cu serviciul, domnul căpitanu a locuit aici trei luni fără a se plânge vre-odată și fără de a plăti vre-odată chiria.

Vicomtele rise sonor, o roșetă de rușine se ridică pe fruntea căpitanului.

— Chiar am o diferență mică cu stăpănul casei — țise el, — 250 floreni.

— 257 fl. 42 cr., — corése Fleischelles.

— Mâne înainte pe amedi la 9 ore vei primi banii dela mine, — țise francesul — eu sum vicomtele de Breailles și locuesc în pița pomeloru.

— Fôrte bine preagrațiose d-le — răspuse ovreul făcându unu complimentă și dispără pe ușă.

Să făcu o paușă.

Căpitanul Stavinsky luă vestmintele de pre scaun, le aruncă pe eufără și dete scaunul ôspelui.

Vicomtele ședă și-și șterse fruntea cu o batistă fină, ce mirosia a fleur d'orange.

Mirosul tutunului și atmosfera nădușitore a odăiei atăcaseră nervii sei aristocratici.

Polonul se puse pe pat și trâmise pe sub jena sa grôsă o privire repede, spionătore spre ôspele seu; numai acum observă el, că vicomtele de Breailles era palid și gânditor; afară de aceea el ca unu aventurieru ager și priceput, recunoscu îndată, că nu pôte fi o întemplantă ordinară, care aduse în misera lui casă pre cavalerul, ce nu de multă se certase cu el. Fiind-că vicomtele se părea, că nu voese a vorbi, deschise căpitanul conversațiunea cu cuvintele:

— Nu știu, cum vinu la onorea aceea, de a vedé pre domnul viconte la mine.

— Trebuia întru adevăr să te lasă să cadă, — țise francesul, — căci D-ta ai abusatu fôrte de bunătatea mea. Cassa mea nu e fântâna. Și chiar și fântâna secă dela o vreme.

— Oh jocul! afurisitul de joc! — se plânse polonul.

— Ți-am dat 1000 floreni bani gata, ca să-ți coregi starea. Ai jucat în cărți acésta sumă însemnată, fără să fii plătit mai înainte ovreului barem chiria?

— Durere, e adevărat — suspină Stavinsky.

— Cinci-deci de galbini, cari ți-am dată după aceea, s'au dusă după cei dintâi.

— Numai patru-deci, dece merseră pe Champagne, care am beut-o la madame Laribal.

— Cu unu cuvânt, D-ta ești necoregibil.

— Și numai pentru aceea ai venit D-ta aici, ca să-mi spui acésta?

— Nu. Eu voiesc a-ți mai ajuta odată.

Polonul aruncă spre el o privire semnificătore.

— Atunci trebuie, că afacerile d-tale stau fôrte rău, — țise Stavinsky.

— Ar fi lucru copilăresc, dacă ași negă, — continuă vicomtele de Breailles, — stau așa de rău câtă mai rău nu se pôte, — și totul e perdut dacă nu ne folosim de mijlôce radicali.

— Așa dară mă potă linguși de a fi între atari mijlôce — țise Stavinsky cu o înclinare comică.

— Aşa, aşa este. Ascultă-mă. D-ta ştii deja, că tatălui meu a fost fratele celui mai tinărului conteului d'Aubusson-Ardaigne. Tatălui meu se însură de tinăr. Eu am fost fructul acestei căsătorii. Încă în copilăria mea mi-se dăde a înţelege — că vr'odată voi deveni capul familiei noastre, — şi eredele unchiului meu a contelui, fiindcă acesta în nisece afaceri amorose se părea că nu are voiă a se căsători. Dar în Viena făcui cunoscinţă cu o mică baronesă de Ankersberg, o luă în căsătorie şi după 9 luni avui un copil — domnul conte Henry d'Aubusson-Ardaigne, care-mi nimici dreptul de ereditate. Tatălui meu se supără de mörte, eu însă care eram deprinsu a me consideră de eredele câtor-va milioane, deodată nu eram nemicu decâtu sërmanul vicomte de Bretailles, care vine în perplexitate, dacă se întemplă se împrumute vre-unui amicui o mână de galbină.

Vicomtele se opri aici; polonul dişe spionându :

— Conte Henry îţi stă aşa dară în cale?

— Fără îndoială, replică vicomtele cu o răcălă admirabilă, eu făcui tôte cele posibile, spre a delătură pedeca, l'am condusu pe la cele mai depravate bacanalii, — gustul lui se revoltă contra acelora; — calculai pre unul din acelea casuri primejdiöse dela vânătore, dela alergările cu cai cari pe mulţi voinici i-au pusă bine, — contele reuşii pretutindenea; îl încurcai în totu felul de afaceri josnice, dar curajul şi arma lui cea bună îl scóseră norocosu din ori-ce încurcătură. Cu tôte acestea nu mi-am perdută speranţa. Mai aveam timpă pentru realizarea planului meu, căci numai cu optă ani suntă mai bătrănu ca elu. Acum însă a începută relaţiuni cu baletista, din acelu timpă a devenită paradoxu, solidu, — fuge de vânătoria, de jocu, de vină şi de muieri, jôcă numai pe domni cei mari şi mi-se înstrăineză din ce înce mai multu.

— Rău! rău!

— O, încă mai rău urmază. Astuta comediantă presimţese în mine ună duşmană, ea nu mă pôte suferi! Mă-am ferit de a face lui Henry visite, cari-mi erau neplăcute atâtă mic câtă şi ei, dar i-am încunjurată casa cu spioni şi aşa aflui totulă.

— Bravo!

— Şi am aflatu —

Vicomtele se opri aici, ca şi cum i-ar căde greu a spune vestea.

— Ce? întrebă polonul.

— Am aflatu, — continuă francesul, — că baletista de patru zile s'a căsătorit cu contele după lege, şi că de puţină timpă e în împrejurări, cari, afară de pedeca cea mare a norocului meu, mă face se aşceptă şi o pedecă mai mică în forma unui micuţ conte Henry.

Stavinsky şedea uimită, vicomtele surise tristă.

— Ce dişi la păcălitura asta? întrebă elu.

— Cum a fostă cu puţină? Conte cel bătrănu — Conte cel bătrănu nu şiee nimica de aceea, — ar fi şi nefolositoru a'lu încunoscinţă. La începutu s'ar înfuriă, şi după aceea i-ar dă binecuvântarea sa. Bătrănul d'Abbé-Brancourt, învăţătorul lui Henry, i-a logodită pe ambii în secretu elu a plecatu astădi la Paris. Actulă fidanţării şi şi cununii avu locu în locuinţa baletistei, acolo se află şi documentulă de căsătorie, — acela trebuie se cadă în mânil meile cu ori-ce preţu.

— Minunatū — bătū polonul în palmi. Borowsky şi Straschenko suntă oment încreduţi şi voru câştigă bucuroşi căţi-va floreni.

— Pacinţă, încă nu suntemă aşa departe. Planulă meu desigură progresază: nimenea nu şiee despre cununiă, decâtă noi doi, preotulă acela, care s'a dusă şi cameriera, care mi-a tradatū lucrul; — ei i-am astupatū gura cu aurū. — Noi doi încă vomū tăcé. —

— Şi dacă eu n'aş face aceea? întrebă Stavinsky

— Atunci aşu predă poliţiei austriace nesece epistole scrise de comitetulă insurecţiunii din Paris cătră căpitanulă Stavinsky şi cari au cădutu în mânil meile, dişe vicomtele cu răcălă.

— Tac! pentru Dumneşu! — şopti căpitanulă uitându-se spăriatū împrejură.

— Aşadară veşii, că trebuie se tac, — continuă vicomtele de Bretailles, — încă mai multă, d-ta vei jucă în acestă dramă rola ce ţi-am desemnat' o eu, se înţelege prelângă o sumă acceptabilă. Înainte de tôte contele trebuie se möră.

Vicomtele îşi şterse fruntea udată de sudori reci Polonulă îşi schimbă puţină faţa, apoi dişe:

— Mai departe!

— Fireşce, că nu pôte fi vorba despre ună asasinatū — continuă domnulă de Bretailles, — totulă trebuie se mērgă aşa de naturalū, ca şi cum nu ar fi pututū fi altcum. Însă elu trebuie se möră iute, ca să nu aibă timpă a conerede şi altora secretulă căsătoriei sale. Totă odată actulă de cununiă trebuie se dispară şi atunci frumoşă Maria nu va putē dovedii, nici că e soşia lui legitimă, şi nici că copilulă ei e ceva mai bună decâtă ună bastardū.

— Şi cum se se facă tôte acestea? — întrebă Stavinsky.

— Ascultă-mă, îndată mă înţelegi, — răspunse vicomtele.

Şi ambi bărbaţi se apropiară mai tare de olaltă, spre a-şi prelucrá planulă loră miserabilū.

CAP. VII.

Pe insula pușcarilor. — Catastrofa.

Pe insula pușcarilor era veselie. Tota lumea elegantă din Praga se adunase pe iusula verde, căci onorabilul corp de pușcari isteți arangiasse o serbătoare mare, în onoarea împăratului Franciscu, — în care timp sunau pușcăturile la țel și muzica plăcută a pușcarilor, cari invitau pe frumoasele dame din Praga la joc.

Într'aceea alte grupe vial steteau sau ședeau juru împrejur printre arborii umbroși, examinându pe jucători, fumându sugări și gustându bere, alții însă se legănu în câte o luntre ușoră preste undele tulbur ale Moldaviei și salutau plini de veselie pe amicii, ce se aflau pe insulă s'au pe țermu.

Sub unu fagu, la a căru trupină era pregătită o canapea de glii, ședeau și steteau vr'o 6 bărbați tineri, alu căroru centru era căpitanul Stavinsky, carele era din capu până la picioru îmbrăcatu nou și elegantu și fuma cu mare poftă o sugară de Havanah.

Domni vorbiau despre cai, muieri, jocu și altele de asemenea. Stavinsky avea gura cea mai mare; — unu literatu tineru, colaboratoru la „Prager Zeitung“, era uniculu, care-lu contraria și răspundea la vițuriile căpitanului.

Pelângă tote însă căpitanul nu era cu totu sufletulu la petrecere; din timpu în timpu arunca câte o privire spre intrarea grădinei, ca și când ar aștepta pe cineva; se părea că se nisuia numai pentru a întrețin atențiunea celor ce-lu încunjurau, ca la ocaziune bine-venită să-i atragă în favorulu seu.

— Ești distrasu căpitane, — esclama Nedorost, literatulă.

— Eu? Cum așa?

— Te uiți înafară ca Hamlet, când așcepta spiritulu tătâne-seu.

— Ah, puf!

— Aștepti unu spiritu sau unu corp?

— Eh! dacă corpulu ar fi de vr'o 18 ani de bătrănu, feminin, și seducătoru, atunci nu am trebunță de spirit.

— Oho! acum jocă elu chiar pe Don Juan.

— Așa dară eu ași fi și Hamlet și Don Juan, în o persoană. Schakespeare și Mozart se-ți ierte acēsta blasfemiă. În timpulă când rostii aceste cuvinte observă Stavinsky, că persoanele, pe cari le așcepta, intraseră în grădină.

Însă nu era nici o damă, după cum a datu elu a se înțelege, ci contele Henry d'Anbusson-Ardaigne la brațulu amiculu și iubitelu seu vērū, a domnulu viconte de Bretailles, care spionase grupa cu o privire

repede și îndreptă pașii contelui spre aceea direcțiune ca din întemplare.

— Domnulu căpitanu trebuie că a fostu odată foarte periculosu pentru muieri, — continuă conversațiunea unu bărbatu tineru, fiulu unu întreprindătoru de clădiri dela țeră, care împrășcia cu pumnulu banii țălului seu prin Praga.

— E! acum facemū ce putemū, — răspunde căpitanulu ridându, — odinioră am făcutu mari cuceriri. De prezentu când sum așa dicându unu jumătate de invalidu, me restringū pelângă triumfuri mai ieftine pe la masa-modiste și balletiste.

Toți riseră.

Contele și vicomtele veniră încetū mai aprōpe.

— Apropos, iubite domnule de Nedorost, — continuă polonulu — d-ta, ca literatu mi-ai putē dā o deslușire.

— Stau la dispozițiune.

— Se referesce la o damă.

— Oh!

— Și încă la o baletistă.

— Ce draculu?

Contele și vicomtele sosiră lângă ei.

— Eu aflu pe micuța de câteua lunu în șirele trupeī nōstre baletistice. Ea este ornamentulu acēstei trupe, ca se me folosescū de o frasă recensentă.

— Despre cine vorbesci?

— Despre cine alta decâtū despre seducătōrea Hlaby, cu pērū negru.

Contele care era gata e trece pe dinaintea lorū se oprī, când auđi acēstu nume. Vicomtele de Bretailles urmā esemplulu seu.

— Micuța e foarte plăcută, are ochi pătrundători, piciorite ca unu copilū, pulpī admirabile, ca fugarulū meu Mac-Tergusson, care mi l'a cășcigatū în cărți prințulu Rohan, — dișe polonulu tare.

Contele schimbă la fețe, intră înlăintrulu grupei din care unii ilu salutară cu respectū.

— Micuța mi-a căduțu la inimă, am chochetatū din parteru în continuu cu ea, deodată dispărū ca o îpușcatură a tirailleurilorū mei și nu mai aflu nici o urmă despre micuța și frumușica dīnă.

Fruntea contelui arēta creșele unei furtune amenințătōre.

— Despre cine vorbesci domnulu meu? — întrebă elu pe polonū.

Căpitanulu se prefăcu ca și când întrebarea acēsta l'ar fi surprinsu foarte tare, aruncă o privire spre conte, se părea deplinū mulțămitū cu esteriorulu elegantu și manierele de gentlemanu ale acēstui, ridică pālăria și răspunde cu o amicalitate perfectă.

Despre o baletistă din trupa nōstră dela teatrulu orașenescū, adecă despre mica Hlaby. (Va urmā.)

Literatură poporală.

Poesii populare din Maramureșu.

Culese de Dascălul Șie.

*Seracele fetele,
Rău le mergă loră trebile.
De au două trei norocă,
Celelalte mergă în focă;
De au două trei tignelă,
Celelalte mergă în pară.*

*Mers'o doru n'ar întorce,
C'o mâncatū vr'o trei noroce;
Mers'o dorulū n'ar veni
C'o mâncatū noroce tri.*

*Cresceți floră și nu'nfloriți,
Că mie nu-mă trebuți, —
Cresceți floră câtū gardurile
Și-astupați prilazurile —
Nu voiū ciuntă vârfurile.*

*Arde luminioră 'n mėsă,
Cine mi dragū nu-i acasă, —
Arde luminioră 'n cuiu,
Cine mi dragū p'aici nu-i.*

*Hori-ți fată horile
Până-ți porți și florile,
Că dacă te-ți mărită
Horire-ai, nu-i cuteză,
În casă de sócră-ta,
Afară de socru-tău
La lucru de mutu-tău.*

*Hei tu puilū cucului
Dute sboră unde-ți spuiū,
La mândru la căpătăiu, —
Du-te trezesce-lū din somnū,
Nu l'o făcută mă-sa domnū,
Să-și petrecă lumea 'n somnū.*

*De-ai arde lume cu focū,
Pe margini și pe mijlocū,
Dacă 'n tine n'am norocū.
De-ai arde lume cu pară,
Pe margini și 'n mijlocū ără
Dacă 'n tine n'am tignelă,
Să fu cu mândra 'ntr'o țără.*

Aforisme alese despre femei, amorū și căsătoră.

Etrase din diverse colecțiuni de Jeronimū Barițiu.

Risulū e alū doilea limbăgiu alū femeilorū, partea cea mai mare a avorbirilorū ele o răspundū prin risū.
F. Huemer.

*

Spiritulū la cele mai multe femei servește mai multū pentru a întări nebuniile decâtū mintea lorū.
La Rockefeller.

*

Infidelitatea urmărește pe femei ca și umbra lorū. Ele înșelă chiar și pe sfinți pe când li-se rógă.
Jókai.

*

Blândéța femeilorū e nemărginită, câte-odată ele iartă unui strengarū nedreptatea ce li-au făcutū.
P. I. Stahl.

*

Femeile nóstre suntū numai atunci ângerī, când le permitemū să urmeze diavolului modei.
A. Weis-Vulka.

*

Imputarea, că femeile arū fi prea pretențioșe, nu e totdeuna basată. Nu suntū ore ele prea mulțamite cu sine însele?
G. Engelsmann.

*

Femeile parū supérate, când cineva le ȃice: te iubescū! — ele suntū supérate, când cineva nu li-o spune.
H. Thom.

*

Spunei unei femei numai o singură dată, că e frumósă și diavolulū io va repetă de ȃece ori pe ȃi.
Prov. francesă.

*

Infernulū e pardositū cu limbi femeiesci.
Guillon.

*

Ce dilemă înspăimântătoare: lumea fără femeia, femeia fără lume.
P. Mantegazza.

*

Adese femeile ținū mai multū decâtū le e permisū să promită.
G. Engelsmann.

*

Bărbatulū pôte se ajungă a cunósce pe femei însă numai ca Latude pe carcerarii sei după o închi-s ore de treiȃeci de anī. * * *

*

Femeile dau totdeuna mai multū decâtū promitū bărbații facū din contră.
A. H.

A. H.

Diverse.

Alegerea de metropolită la Blăşiu s'a săvârşit în duminica Tomi 4/16 Aprilie c. Resultatul e salutat cu bucuria de totă suflarea românească. Preoţimea noastră a dovedit şi cu astă ocaziune, că ea prelângă toate năcazurile, ce are a îndură din toate părţile, e conştiinţă totdeauna de chiamarea sa şi rolul său şi-lu scie împlini cu demnitate. Alegătorii au început a curge în Blăşiu încă din 13 Aprilie. Au mai fost în Blăşiu cu astă ocaziune şi mulţi membrii din partidul naţional, apoi alţi domni laici şi dame. Vineri şi Sâmbătă, adică în 14 şi 15 Aprilie, s'au ținut conferinţe prealabile, în cari s'au înţelesu alegătorii între sine şi au făcutu şi probe de alegere. Sâmbătă după ameză s'au verificat alegătorii. Duminică în 16 Aprilie după terminarea serviciului divin şi a ceremonielor prescise prin circulara capitulului metropolitan s'a procesu la votare. S'au datu cu totul 202 voturi. Înainte de a se începe votarea alegătorii au înaintat presiului unu manifestu, care a cuprinsu dorinţele şi postulatele, ce le ascéptă clerulu dela noulu metropolită. Resultatul votărei a fostu următorulu: Ilustritatea Sa Dr. Victoru Mihályi de Apsa, episcopulu Lugosului, a întrunitu 82 voturi; Reverendiss. D. canonicu şi vicariu capitularu Ioanú M. Moldovanu 49 voturi; Reverendiss. D. protopopu alu Sibiiului Ioanú V. Rusu 36 voturi; Ilustritatea Sa Dr. Ioanú Szabó, episcopulu Gherlei, 20 voturi; Reverendismulu D. Dr. Alesandru Grama, canonicu metropolitanu, 12 voturi şi Reverendiss. D. Vasile Popu, canonicu la Gherla 2 voturi. Terminându-se votarea, presiulu a declarat de candidaţ pentru înalta demnitate de metropolită pe cei trei dinţaiu. A urmatu apoi banchetu şi séra serată musicală.

Peleginagiulu românú la Roma. Peregrini români în număr de vr'o 40 sub conducerea Ilustrităţii Sale D-lui Dr. Mihályi, episcopulu dela Lugosú, au plecatu din Budapesta Luní în 27 Martie şi au ajunsu în Roma Sâmbătă în 1 Aprilie. S'au încuartat în hotelulu „Albergo Campidoglio“, aprópe de Columna lui Traianu, de capitoliu şi de Forulu romanu. Sâmbătă séra au fostu invitaţi la o serată musicală, aranjată în onóra lorú de societatea junimei din Roma „Circolo di S. Pietro“. Duminică au fostu invitaţi la Colegiulu S. Tanasiu, unde se crescú tinerii noştri, şi unde în onóra lorú s'a aranjatu o recepţiune solemnă care s'a începutu cu cânteculu ginteii latiné. Luní dimineţa au intrat în catedrala S. Petru, unde Ilustritatea Sa episcopulu Mihályi în faţa unui publicu de preste 1000 persóne a celebratú s. liturgiă. Cântările le-a condusu dlú profesorú Ionaşu. Acésta este prima liturgiă românească celebrată în Roma în biserica lúmei întregi. După terminarea liturגיעi urcară în Vaticanu şi trecéndu prin o serie de sale se postară în sala de tronú, unde preste puţinú intrá şi fericitulú părinte avéndu lângă sine pe episcopulu Lugosului. E de însémnatú aici declaraţiunea pontificelui că pe peregrini români voeşce a-i primi deosebitu de alţi, ca pe reprezentanţi unei biserice de sine stătătoare. La

întrarea pontificelui răsună unu „Se trăescă“. Răspunsulu lui a fostu: „Mă bucurú fii mei“ Ve bine-cuvéntu fii mei“! Sântia sa aşedéndu-se pe tronú, Il. Sa episcopulu Mihályi rosti în limba latină unu discursu omagialu, la care pontificele a răspunsu în termini forte călduroşi. După acésta a urmatu prezentarea peregrinilor siguraticii, cu care ocaziune bravulu episcopu conducătoru presentá Sântiei sale darulu dieceselorú române şi unu covorú frumosu, lucratu de o femeia română din Marmaţia, pre cari pontificele le-a primitu cu mare dragoste. Sântia Sa a mai primitu unu covorú şi dela dómna Victoria Erdélyi din Oréştie.

Sesiunea generală a Academiei române din estú timpú s'a încheiatu. Prelângă alte lucruri de interesu pentru noi este şi alegerea d-lui George Bariţiu de preşedinte alu acestei înalte instituţiuni româneşti.

Tulburări la Bucureşti. În camera României venindú în discuţiune legea macsimului pentru tacele comunale, o mare parte din cetăţeni, vedéndu-se ingustaţi prin acésta lege, au făcutu mare demonstraţiă contra ministrilorú şi deputaţilorú, cari spriginescú aducerea acestei legi. Tulburarea a fostu așa de mare, încátu ordinea numai prin ajutorulu miliţiei s'a pututu restabili.

Hymen. D-lú *Toma Simtionú*, colaboratorulu revistei noastre, şi-a încredinţatu de fiitóre soţiă pe d-şóra *Paraschiva Murşanú*, din Sibiiu. Felicitările noastre căldurose!

† **Necrologú.** *Civiliu Danú*, proprietariu în Borgo-Susení, după unu morbu îndelungatú a încetatú din vieţá în 23 Aprilie n. c. la 12 óre din zi, în alú 73-lea anu alu laborioşei sale vieţi şi în alú 47-lea alu fericietei sale căsătorii.

Rămăşiţele păméntesci s'au aşedatu spre odihnă eternă Marţi în 25 Aprilu n. 1893 la 1 órá d. a. în cimiterulu gr. or. din Borgo-Susení. Ílu deplângú: Maria nasc. Buta, ca soţie. Maria n. Branea ca noră., Eliseu I. Danú teologu absolutu şi învăţătoru, Maria M. Simđianú, Florentina Danú, Mina m. Morariu, Iana m. Flaméndu, ca copii, Dănilá Simđianú notarú în Maieru ca ginere.

Fiei ţerina uşorá şi memoria eternă!

Ornamentú de primăveră. Promenadele publice ale capitalei Budapesta s'au îmbrăcatú éráşi în podóba de primăveră şi încă de astă-datá în o formă cu multú mai frumósă. Dlú grădinariu Ilsemann, unu amicú alu progresului pe toate liniile, a plântatú rondourile pentru flori de pe promenada Elisabeta etc. cu iacinte şi tulipani, alú cărorú farmecu şi frumşetá de colorí captivéză şi cari acum suntú forte aprópe de înfloritú. Acésta înflorire timpuriă şi de o frumşetá orbitóre servesece spre laudá atâtú d-lui grădinariu câtú şi firmei de seminţe Mauthner, dela care din urmă derivá răsadulu. Grupele suntú încunjurate de covóre mari de totú soiulu de erburi verđi şi grase, ale cărorú seminţe de 15 ani încóce de asemenea le-a liferatú renumita prăvăliă de seminţe Edmund Mauthner, care şi în acésta privinţă e neîntrecută de altá firmă.

Avisu iubitelorú noastre cetitóre.